

Hina Matsuri (Oud Japans gebruik)

Het wierookstokje walmde nog na in haar trillende hand, terwijl boeddha, verheven op zijn hoge troon, minzaam lachend op haar neerkeek. De vrouw naast haar maakte een diepe buiging. Op haar beurt boog ze ook voorover en prevelde de laatste woorden van het gebed dat ze op school had geleerd: "Goede boeddha, zeggen mij en geef mij een gelukkig leven!"

Haar grootmoeder gaf haar een zacht duwtje in de rug. Yukari legde het opgebrande wierookstokje bedachtzaam in de aarden schotel, keek nog even op naar boeddha met zijn gouden stralenkrans, en daalde dan na haar grootmoeder de trappen van de tempel af.

Er waaide een frisse wind en in de straten weerklonk muziek uit luidsprekers. Kleurige linten wapperden op en neer, papieren draken krulden nukkig hun schubbenlijf, rode lampionnen schommelden heen en weer en rond een straatlantaarn rukten ballonnen nijdig aan hun touwen.

Opeens lachte Yukari: "Wat een feest wordt het, hé, oma!"

"En of! Het hele dorp viert jullie Hina Matsuri mee!"

Yukari danste tussen de plassen door de aarden weg op.

"Pas toch op voor je sandalen!" waarschuwde haar grootmoeder.

"Ik spring niet ín de plassen, maar er net naast!" antwoordde Yukari.

"Hou er toch maar mee op en loop gewoon door!"

De zon brak door de wolken, de wind zat witte wolkenkoppen achterna, en een warm licht vulde de straten. Yukari keek pal in het zonlicht en volgde haar grootmoeder blindelings langs de muur tot bij het hekje voor hun huis.

Hun twee kippen, Li en Ti, scharrelden rond op de kale grond. Pei, hun varkentje, knorde en duwde zijn natte neus tegen de spijlen van zijn hok. De voordeur van het huis was blijven openstaan terwijl grootmoeder en Yukari even naar de tempel waren gegaan. Grootmoeder liep meteen op de haard toe en schoof een paar sissende potten opzij. Ze lichtte een deksel op en haar hoofd verdween met haarknoetje en al in een reusachtige, dampende wolk.

"Hmm, het ruikt heerlijk! Yukari, neem nog een kommetje rijst voor je op pad gaat. De optocht en de hele plechtigheid zullen een hele poos duren!" Grootmoeder pakte een kom van het rek, scheppte er rijst in en goot er morsend soep overheen. Yukari proefde ervan en zei: "Het is nog te heet!"

"Ga je pop alvast halen. Ondertussen koelt de rijst wat af," zei haar grootmoeder. Het goedmoedige gezicht van de oude vrouw keek het meisje bezorgd aan. "O, wat kijk je opeens zo triest. Het zal vast wel meevallen, Yukari. Je kunt toch geen kind blijven?"

Yukari liep langzaam het trapje op. Hoe leuk het feest voor alle twaalfjarige meisjes ook was, toch was het ook een beetje akelig. Op het Hina Matsuri-feest moesten de meisjes afstand doen van hun pop. Het was immers zo dat de pop al hun fouten en ongeluk op zich nam. De twaalfjarigen zouden vandaag hun pop plechtig afstaan aan de rivier, haar voorgoed laten wegdrijven naar zee, om zelf een gelukkig leven te krijgen. "Meisjes," had juf Mayo gisteren gezegd, "Hina Matsuri is een geluksfeest. Jullie zijn morgen kind-af en worden echt grote meiden!"

Yukari stond in haar slaapkamer en hield haar pop Chieko dicht tegen zich aangedrukt. "Chieko, mijn kindje, is het niet vreselijk dat ik je vandaag moet laten verdrinken! Weet je wel hoe ontzettend naar ik dat vind?" zei ze met tranen in haar ogen. Ze had gemerkt dat haar klasgenootjes het niet zo erg hadden gevonden. Die speelden allang niet meer met hun pop, maar Yukari wel. Chieko was haar schat. De pop keek haar aan met grote, lichtbruine ogen en een grappig pruilmondje, dat Yukari tegen haar wang aandrukte. Ze streek bevend over het zwarte, glanzende haar en over de rode poppenwangen. Nee! Nee! Ze kon haar lieve pop niet zomaar wegdoen!

En opeens, net toen door de openstaande deur het luide gekakel van Ti klonk, vond ze de oplossing. Als ze niet Chieko meenam, maar wel Saay, de oude lappenpop waar ze nooit meer mee speelde? Een pop was een pop. Dat was de oplossing! Dat ze niet eerder op dit idee gekomen was!

Yukari aarzelde geen seconde, greep Saay uit de rieten mand en duwde Chieko weg, diep onder in de kast. Straks zou ze een betere schuilplaats bedenken, ergens op een hoog plekje waar haar grootmoeder nooit zou kijken, want die durfde geen ladders meer op.

"Kom je nog?" hoorde ze bij de trap. Yukari deed Saay vliegensvlug een sjaal om en rende dan naar beneden.

"Laat me eens zien, hoe ziet ons kindje eruit?" vroeg haar grootmoeder. Yukari schrok zich een aap, omdat ze dacht dat haar grootmoeder de pop wilde zien, maar al gauw merkte ze dat het oudje het over haar had. Yukari's rode strikken werden stevig geknoopt en haar witte kraagje werd keurig platgestreken. Ze at het kommetje rijst leeg en haar grootmoeder veegde met de punt van een nat doekje haar mond schoon.

"Ik kom kijken naar de stoet, hoor. Ik zal bij de stoffenwinkel van Shin staan, weet je wel?" zei het oudje.

"Ja, dat is goed!" riep Yukari en ze stootte de deur uit.

Gelukkig, dacht haar grootmoeder. Ze heeft er zich bij neergelegd. Een meisje van twaalf moet nu eenmaal van haar poppen af. En het was tenslotte voor Yukari's bestwil.

Op weg naar school, langsheen straten vol muziek, geraakte Yukari helemaal in een feeststemming. Haar zwarte vlechtjes dansten vrolijk mee op het ritme van haar stappen. De benen van de pop, die ze wat nonchalant onder haar arm klemde, schudden al even hard mee. Het was haar feest!

De kleurige stoet van kinderen vormde zich al. Juf Mayo had hun een vaste plaats gegeven. Yukari ging snel tussen twee meisjes in staan. Het was een lange stoet, want alle meisjes van de school liepen mee in de optocht. Zo begeleidden en beschermden ze het kleine groepje twaalfjarigen dat in het midden liep.

De lentezon gaf glans aan de rode strikken en gitzwarte haren, aan de kleurige kimono's en de blinkende sandalen, en aan de feestelijk uitgedoste poppen op de meisjesarmen.

Nu pas zag Yukari dat ze iets ontzettend belangrijks vergeten was. In haar haast had ze Saay niet mooi aangekleed: de vaal-groene lappenpop was alleen maar in een donkerblauwe sjaal gewikkeld. En dat terwijl voor, achter en naast haar alle poppen prachtige kleertjes, schoentjes en linten droegen! Haar vriendinnen kregen het ook in de gaten, maar Yukari was hen voor: "Wat een idee om je pop zo uit te dossen!" sneerde ze. "Dat doe ik niet, hoor. Die mooie kleertjes gaan toch verloren in het water. Pfff..." "Het is ons grote feest, Yukari! Hoe durf je?"

Yukari snoof laatdunkend en haalde luchtig haar schouders op. Gelukkig roffelden op dat ogenblik de trommen en zette de lange stoet zich in beweging. Zo hoefde Yukari niet meer te antwoorden. Cimbalen kletterden. Meisjes uit de hogere klassen, in met goud bestikte kimono's en met beschilderde gezichten, hielden

hun fluiten hoog en gaven het lied aan. De twaalfjarigen begonnen te zingen. Het was een plechtig lied, dat ijl opsteeg tussen de huizen. Het was zo ijl als de lichte lentelucht waarin het terecht kwam en dan door de wind in flarden werd weggejaagd. Hetzelfde lied had vol en daverend geklonken op de repetities in het klaslokaal. De kinderen keken strak voor zich uit met hun lieve poppen als offergave in hun armen geklemd.

Langs de kant van de weg staarden de toeschouwers naar de feestelijk geklede kinderen en poppen. Vele moeders hadden tranen in de ogen.

Yukari hield een arm over haar vale pop heen, en keek om zich heen, in de hoop haar grootmoeder te zien. Ja, daar! Voor Shins winkeltje stond haar grootmoeder. De oude vrouw zwaaide uitbundig met haar kromme armen. Wat doet ze overdreven, dacht Yukari, en ze schaamde zich een beetje. De rimpelwangen van haar grootmoeder waren nat van de tranen en ze bad halffluid: "Lieve Yukari, dat je gelukkig mag worden!" Maar dat zag of hoorde Yukari niet.

De weg van de school naar de rivier was niet lang: amper drie straten moest de optocht door. Toen de kinderen bij de Uryu-rivier kwamen, werden ze in een lange rij langsheen de winderige oever opgesteld. De schooldirecteur stond op de verhoogde berm en hield gebiedend zijn hand op, zodat alle muziek en gezang opeens stopte.

Het werd heel stil bij de rivier. Alle mensen keken naar de rij twaalfjarige meisjes die, op een afgesproken teken, hun hoofden bogen naar het grijze, brede water toe, drie keer na elkaar. Dan tilden ze hun offer hoog op en zeiden samen: "Wij brengen al onze fouten en ongeluk op onze poppen over, zoals het de grote boeddha behaagt. Wij vragen u, zie genadig op ons neer, neem alle ongeluk voorgoed van ons af en geef ons een gelukkig leven!"

Deze zinnen hadden ze op school uit het hoofd geleerd. Ze hadden ze in de klas zo luid opgedreund, dat juf Mayo soms naar haar oren had gegrepen. Hier waren diezelfde woorden, net als het gezang, hoge, flinterdunne zuchten in de wind.

De trommen begonnen te roffelen, eerst zacht brommend, dan alsmaar harder, tot er opeens een hoorn met scherpe, hoge toon het getrommel doorbrak. Op dat teken hadden de meisjes gewacht. Met een brede zwaai gooiden ze hun pop de rivier in, ver genoeg van de oever af om in de stroming terecht te komen. Yukari wilde gillen... maar nee, het was haar Chieko niet.

Daarna sprak de burgemeester door de microfoon een lang gebed uit. De wind joeg zijn woorden de lucht in, op en neer, dichterbij en verderaf. De wind joeg ook rond de kinderen en waaide hun tranen droog. De zon liet zich niet zien, het werd koud en donker bij de rivier. De meisjes stonden er rillerig en bleek bij en staarden met lege ogen naar de wegdobberende poppen. Yukari zocht Saay tussen hen in en achtte zich gelukkig dat het Chieko niet was die ze had moeten weggooien.

Opeens schoot de zon van achter de wolken vandaan en deed de bonte mengelmoes van poppenkleertjes op het water schitteren in haar licht. De wind scheerde langs de poppen heen, zodat de frêle rokjes en de lange, zwarte haren met linten en strikken erin bijna blij ten afscheid wuifden. Juf Mayo gaf met een hoge stem het sein: "We wuiven, kinderen, en zeggen: dag lieve poppen!"

Maar het was duidelijk niet van harte. Het bleef bij een zielige, houterige afscheidsgroet aan de ongelukkige, wegdrijvende poppen.

Achter de rijen toeschouwers barstte opeens vrolijke muziek los. De meisjes draaiden zich met een zucht om en renden naar hun familie toe om zich te laten omhelzen en knuffelen, om zich door iedereen geluk te laten wensen op deze feestelijke dag.